

Spesialisering og profesjonalisering

En beretning om den sivile norske helseforvaltnings utvikling fra 1809 til 2009

Del 2: 1983–1994 – Den nye helseforvaltning vokser frem, akkompagnert av dragkampen mellom departement og direktorat

I det første bind av helseforvaltningens historie ble tiden fra 1809 til 1983 behandlet. I dette bindet behandles perioden fra 1983 til 1994. Forfatteren legger vekt på hvordan perioden er en overgangsperiode. Den markerer overgangen fra den gamle, nokså legestyrte helseforvaltning til en forvaltning preget av legestyrets begynnende forvitring.

Forfatteren redegjør for hvordan det styre som nå vokste frem ble preget av større grad av politisk styring, men særlig av fremveksten av en mer fagliggjort styring. Denne styringen fikk premisser fra jusen, men også fra den økonomiske vitenskap. Styringen ble mål- og resultatorientert. Den omtales ofte som «ny offentlig ledelse» - på engelsk – New Public Management.

Overgangen fra det gamle til det nye styringsregime ble på forvaltningsnivå markert ved delingen av Helsedirektoratet i 1983. Deler av direktoratet fortsatte som helseavdeling i departementet, mens resten fortsatte som direktorat utenfor departementet.

Utflyttingen av det meste av direktoratet betyr at det, og Helsedirektøren, mistet sin strategiske rolle og at direktoratet ble et mer teknisk iverksettende organ og et kontroll- og tilsynsorgan. Helsedirektør Torbjørn Mork mislikte utviklingen og perioden fra 1983 til 1992 ble derfor preget av dragkamp mellom departement og direktorat, og særlig departementsråd og helsedirektør. Denne dragkampen omtales utførlig. Forfatteren viser også hvordan konflikten førte til at direktoratet ble gjort om til helsetilsyn fra 1994 og, siden (2002) at forvaltningsoppgavene ble skilt ut og lagt til et nyopprettet Sosial- og helsedirektorat.

Ole Berg (f. 1944) er professor emeritus i helseadministrasjon og statsvitenskap ved Universitetet i Oslo. Han ledet i 1986 etableringen av Senter for helseadministrasjon ved Universitetet i Oslo og var i mange år senterets leder. Han var med på å opprette det erfaringsbaserte masterstudiet i helseadministrasjon i 1986 og bachelor- og masterstudiene i helseledelse og helseøkonomi i 2002 og 2005. I 2002 ble han tildelt St. Olavs orden for sitt arbeid med norsk helseledelse. Han har hatt studieopphold ved Yale University og vært gjesteprofessor ved University of Minnesota.

Helsetilsynet

TILSYN MED BARNEVERN,
SOSIAL- OG HELSETJENESTENE

I serien Rapport fra Helsetilsynet formidles funn og erfaringer fra klagebehandling og tilsyn med sosiale tjenester, barnevern- og helse- og omsorgstjenestene.

Serien utgis av Statens helsetilsyn.
Alle utgivelser i serien finnes i fulltekst på
www.helsetilsynet.no